

Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića

Ulica Matije Mesića 35, 10 000 Zagreb

Učiteljica: Iva Zeljko

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA HRVATSKOGA JEZIKA

Nastavni predmet: Hrvatski jezik

Predmetno područje: Književnost i stvaralaštvo (B)

Hrvatski jezik i komunikacija (A)

Nastavna jedinica: **Tatjana Pokrajac – Papucci: *Lastavica*** – interpretacija pjesme (vidne i slušne pjesničke slike, personifikacija

Odgojno – obrazovni ishodi i razrada ishoda:

ODGOJNO – OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ODGOJNO – OBRAZOVNIH ISHODA
<p>1. OŠ HJ B.4.2.</p> <p>Učenik čita književni tekst i objašnjava obilježja književnoga teksta.</p> <p>2. OŠ HJ B.4.1.</p> <p>Učenik izražava doživljaj književnoga teksta u skladu s vlastitim čitateljskim iskustvom.</p> <p>3. OŠ HJ A.4.1.</p> <p>Učenik razgovara i govori u skladu s komunikacijskom situacijom</p>	<p>1. - objašnjava osnovna obilježja pjesme</p> <ul style="list-style-type: none">- prepoznaje pjesničke slike (vidne, slušne) i personifikaciju u književnome tekstu- prepoznaje obilježja poetskih tekstova: stih, strofa, ritam, zvučnost, slikovitost, pjesničke slike, personifikacija <p>2. - povezuje doživljaj i razumijevanje književnoga teksta s vlastitim misaonim i emotivnim reakcijama na tekst</p> <ul style="list-style-type: none">- povezuje sadržaj, temu i motive teksta s vlastitim iskustvom- pokazuje radoznalost, sklonost i znatiželju za komunikaciju s književnim tekstom- razgovara s drugim učenicima o vlastitome doživljaju teksta- argumentira vlastite doživljaje i zaključuje o uočenim vrijednostima književnoga teksta <p>3. - razgovara i govori prema zadanoj temi</p> <ul style="list-style-type: none">- poštuje pravila komunikacije u raspravi: sluša sugovornike, govori kad ima riječ- primjenjuje nove riječi u komunikacijskoj situaciji

<p>4. OŠ HJ A.4.3.</p> <p>Učenik čita tekst i prepričava sadržaj teksta služeći se bilješkama.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poštuje društveno prihvatljiva pravila uljudne komunikacije <p>4. - izdvaja važne podatke iz teksta i piše bilješke s obzirom na sadržaj i strukturu</p> <ul style="list-style-type: none"> - objašnjava nepoznate riječi: na temelju vođenoga razgovora, zaključivanja na temelju konteksta
<p>5. OŠ HJ A.4.4.</p> <p>Učenik piše tekstove prema jednostavnoj strukturi</p>	<p>5.- piše tekstove poštujući strukturu: uvod, razrada i zaključak</p>
<p>6. OŠ HJ B.4.4.</p> <p>Učenik se stvaralački izražava potaknut književnim tekstom, iskustvima i doživljajima.</p>	<p>6. - koristi se jezičnim vještinama, aktivnim rječnikom i temeljnim znanjima radi oblikovanja uradaka u kojima dolazi do izražaja kreativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje</p> <ul style="list-style-type: none"> - istražuje, slobodno radi na temi koja mu je bliska - stvara različite uratke - razvija vlastiti potencijal za stvaralaštvo
<p>7. OŠ HJ C.4.2.</p> <p>Učenik razlikuje elektroničke medije primjerene dobi i interesima učenika</p>	<p>7. - gleda animirane, dokumentarne i igrane filmove i filmove dječjega filmskog stvaralaštva tematski i sadržajno primjerene recepcijskim i spoznajnim mogućnostima</p>

Cilj sata: Slušati / čitati i interpretirati pjesmu Tatjane Pokrajac - Papucci: *Lastavica*

Odgojno – obrazovna očekivanja međupredmetnih tema:

- *Osobni i socijalni razvoj:*

osr A.2.1. Razvija sliku o sebi.

osr A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

osr A.2.3. Razvija osobne potencijale.

osr A.2.4. Razvija radne navike.

osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije.

osr B.2.4. Suradnički uči i radi u timu.

- *Učiti kako učiti:*

uku A.2.2. Učenik primjenjuje strategije učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz praćenje i podršku učitelja.

uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.

uku A.2.4. Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje.

uku D.2.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

- *Održivi razvoj:*

odr A.2.2. Uočava da u prirodi postoji međudjelovanje i međuovisnost.

Povezanost s odgojno – obrazovnim ishodima nastavnih predmeta:

PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.

- opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta
- procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta.

PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima

- objašnjava utjecaj životnih uvjeta na životne zajednice u zavičaju, uspoređuje raznolikost životnih zajednica, vremenskih i drugih životnih uvjeta na različitim staništima

Nastavne metode:

- metoda razgovora
- metoda slušanja
- metoda govorenja
- metoda čitanja
- metoda pisanja
- metoda upućivanja
- metoda rada na tekstu
- metoda usmenog izlaganja

Metodički sustavi:

- interpretativno – analitički sustav
- stvaralački sustav
- korelacijsko – integracijski sustav

Oblici rada:

- frontalni rad
- individualni rad
- rad u skupini

Vremenski opseg izvođenja: 45 minuta

Mjesto izvođenja: učionica

Nastavni izvori, sredstva i pomagala:

- računalo
- LCD projektor
- ploča
- PowerPoint prezentacija
- udžbenik *Trag u priči 4 - 2. dio*
- nastavni listići
- bilježnica

Metodički sustavi:

1. Interpretativno – analitički sustav

KLJUČNE STRATEŠKE ODREDNICE	POLOŽAJ METODIČKOGA PREDLOŠKA	POLOŽAJ UČENIKA	POLOŽAJ UČITELJA	OBLICI RADA, KOMUNIKACIJA, METODE I SREDSTVA
<p>Interpretativno – analitički sustav temelji se na učenikovu doživljaju književnoga djela Tatjane Pokrajac – Papucci: <i>Lastavica</i></p> <p>Cilj je slušati, čitati i interpretirati pjesmu <i>Lastavica</i>, razlikovati dijelove pjesme, prepoznati pjesničke slike i stilska sredstva, odrediti temu pjesme te poticati učenika na jezično izražavanje.</p>	<p>Pjesma <i>Lastavica</i> Tatjane Pokrajac – Papucci polazište je za sadržajnu, stilsku i jezičnu interpretaciju pjesme.</p> <p>Jezik djela i stil pisanja prilagođeni su učenikovim doživljajno – spoznajnim mogućnostima, a čitanje toga djela poticaj je za upoznavanje poetskih tekstova hrvatske dječje književnosti.</p>	<p>Učenik je aktivni sudionik u interpretaciji i stvaralačkim aktivnostima na nastavnom satu.</p> <p>Vođen učiteljevim metodičkim postupcima učenik analizira književni tekst i spoznaje obilježja poetskog teksta.</p> <p>Misaonim aktivnostima zamišljanja (maštanja) i jezičnog izražavanja sudjeluje u interpretaciji književnog teksta te aktivno sudjeluje u prosuđivanju jezičnih vrijednosti</p>	<p>Učitelj je organizator nastavnog procesa interpretacije i književnoteorijske analize teksta. Učenike potiče na prepoznavanje obilježja poetskih tekstova, na misaone aktivnosti zamišljanja i maštanja te na stvaralačke aktivnosti. Tijekom interpretacije, u dijalogu s učenicima, naglašava pozitivne stavove prema iznošenju vlastitog mišljenja te potiče učenike na razvoj sposobnosti izražavanja.</p>	<p>-metoda rada na tekstu</p> <p>- zamišljanje</p> <p>- vizualizacija</p> <p>- metoda čitanja</p> <p>- metoda pisanja</p> <p>- metoda govorenja</p> <p>-komunikacijsko-funkcionalni pristup</p> <p>- višesmjerna komunikacija</p>

2. Korelacijsko – integracijski sustav

KLJUČNE STRATEŠKE ODREDNICE	POLOŽAJ METODIČKOGA PREDLOŠKA	POLOŽAJ UČENIKA	POLOŽAJ UČITELJA	OBLICI RADA, KOMUNIKACIJA, METODE I SREDSTVA
Povezivanje nastavnih sadržaja među predmetima, kojemu je u osnovi teorija međupredmetnih veza i integrirane nastave. U ovom se primjeru povezuju sadržaji nastavnih predmeta Priroda i društvo i Hrvatski jezik.	Korelacijsko-integracijski sustav utemeljuje se na povezivanju srodnih sadržaja u nastavi Hrvatskoga jezika i Prirode i društva. Uspostavlja se korelat na tematsko-sadržajnoj razini.	Učenici su uključeni u jezične djelatnosti slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. Učenika se uključuje u komunikacijske situacije u kojima razumijeva sadržaj teksta i uzročno – posljedične veze.	Učitelj osmišljava nastavne situacije i višesmjernu komunikaciju. Osmišljava pitanja poticajnog karaktera te aktivnosti kojima učenici dolaze do znanja i spoznaja.	<ul style="list-style-type: none"> - metoda rada na tekstu - metoda čitanja - metoda pisanja - metoda govorenja - metoda slušanja -komunikacijsko-funkcionalni pristup

3. Stvaralački sustav

KLJUČNE STRATEŠKE ODREDNICE	POLOŽAJ METODIČKOGA PREDLOŠKA	POLOŽAJ UČENIKA	POLOŽAJ UČITELJA	OBLICI RADA, KOMUNIKACIJA, METODE I SREDSTVA
Metodički sustav u kojem se potiče učenikovo divergentno mišljenje i razvoj kreativnosti.	Pjesma je polazište za stvaralačke aktivnosti učenika na nastavnom satu (pisanje pjesme, dijalog, pisanje priče, prepričavanje.)	Učenike se potiče na stvaralačke aktivnosti u svrhu razvoja jezičnih kompetencija i čitalačke pismenosti.	Učitelj osmišljava nastavnu situaciju stvaralačkoga rada te potiče učenike na stvaralaštvo u skupini.	<ul style="list-style-type: none"> - metoda rada na tekstu - metoda čitanja - metoda pisanja - metoda govorenja - metoda slušanja -komunikacijsko-funkcionalni pristup - rad u skupini

STRUKTURA NASTAVNOGA SATA

1. Emocionalno – intelektualna motivacija

Video zapis uvodnog dijela dokumentarnog filma *Tajni putevi ptica selica*

Razgovor usmjeren na očuvanje prirode

Prepoznavanje ptica selica i razgovor

2. Najava i lokalizacija književnoga teksta

Informacije o književnici

Najava pjesme Tatjane Pokrajac – Papucci: *Lastavica*

3. Izražajno čitanje teksta

Izražajno čitanje pjesme Tatjane Pokrajac – Papucci: *Lastavica*

4. Emocionalno – intelektualna stanka

Stanka radi oblikovanja učeničkih dojmova

5. Objavljivanje doživljaja i ispravljanje iskaza

Slobodno iznošenje učeničkih dojmova

6. Interpretacija (analiza) književnog teksta

Čitanje pjesme Tatjane Pokrajac – Papucci: *Lastavica*

Razgovor i razumijevanje pjesme Tatjane Pokrajac – Papucci: *Lastavica*

7. Sinteza

Uopćavanje spoznaja o pjesničkome jeziku te zvukovnome, emocionalnome i sadržajnom sloju pjesme

Zapisivanje na nastavni listić

8. Stvaralački rad

Rad u skupinama

Nastavna etapa		Nastavne metode i oblici rada	Korelacija	Ishodi nastavne etape (situacije)
<i>Nastavna situacija</i>	Sadržaj nastavne etape (situacije)	<i>Nastavna sredstva pomagala</i>	<i>(unutarpredmetna i međupredmetna)</i> međupredmetne teme	
<p>1. Emocionalno – intelektualna motivacija</p> <p><i>a) Videozapis Tajni putevi ptica selica</i></p> <p><i>b) Razgovor</i></p>	<p>Emocionalno – intelektualna motivacija etapa je nastavnog sata u kojoj je važno potaknuti učenikovo zanimanje za nastavni sat i književnoumjetničko djelo koje će se interpretirati.</p> <p>Učenici gledaju uvodni dio videozapisa o pticama selicama – dokumentarni film Tajni putevi ptica selica (1:30 min).</p> <p>Nakon prikaza uvodnog dijela dokumentarnog filma, učiteljica usmjerava motivaciju vođenim pitanjima.</p> <p><i>„Svake godine milijuni ptica selica kreću na svoje putovanje... Ali nedavno ih je sve manje na našem nebu, neke su vrste čak potpuno nestale. Što bi ih moglo obeshrabriti da lete iznad naših zemalja?“</i></p> <p><i>Što istraživač pretpostavlja?</i></p> <p><i>(Gradovi koji se šire? Livade koje nestaju? Postoji li neki drugi razlog?)</i></p> <p><i>Što mislite, koji bi još mogli biti razlozi?</i></p> <p><i>(Krčenje šuma, onečišćenje vode, zraka i tla, svjetlosno zagađenje...)</i></p> <p><i>Čovjek ne smije zaboraviti da je svojim ponašanjem odgovoran za život svih živih bića na Zemlji!</i></p>	<p>Metoda usmenog izlaganja</p> <p>Metoda slušanja</p> <p>Frontalni oblik rada</p> <p><i>Računalo</i></p> <p><i>Projektor</i></p> <p><i>PowerPoint prezentacija</i></p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda govorenja</p> <p>Frontalni oblik rada</p>	<p>PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi</p> <p>- opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta</p> <p>- procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta</p> <p>odr A.2.2. Uočava da u prirodi postoji međudjelovanje i međuovisnost</p> <p>osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije</p> <p>PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima</p>	<p>OŠ HJ C.4.2. Učenik gleda dokumentarni film tematski i sadržajno primjeren recepcijskim i spoznajnim mogućnostima</p> <p>OŠ HJ A.4.1. Učenik razgovara i govori u skladu s komunikacijskom situacijom</p>

Nastavna etapa		Nastavne metode i oblici rada	Korelacija	Ishodi nastavne etape (situacije)
<i>Nastavna situacija</i>	Sadržaj nastavne etape (situacije)	<i>Nastavna sredstva pomagala</i>	(unutarpredmetna i međupredmetna) međupredmetne teme	
<p>2.</p> <p>Najava i lokalizacija književnog teksta</p> <p>a) Informacije o književnici</p>	<p><i>Posljednjih nekoliko dana na nebu iznad Hrvatske možemo vidjeti jata ptica selica kako dolaze u naše krajeve.</i></p> <p><i>Koje godišnje doba najavljuje njihov dolazak?</i></p> <p><i>Koje ptice selice prepoznajete na fotografijama ? (roda i lastavica)</i></p> <p>Lokalizacija književnoumjetničkog teksta Lastavica Tatjane Pokrajac – Papucci temeljit će se na autoričinoj biografiji.</p> <p>Na Powerpoint prezentaciji prikazuje se naslov pjesme i ime književnice. Lokalizacija teksta temelji se na kratkim podacima o književnici.</p> <p><i>Tatjana Pokrajac Papucci rođena je 1957. godine u Puli. Živi u Hrvatskoj, u Rovinjskom Selu. Članica je Hrvatskog društva književnika za djecu i mlade.</i></p> <p><i>Piše književnim jezikom, ali i čakavskim narječjem.</i></p> <p><i>Stotinjak njezinih radova objavljeno je u dječjim časopisima Smib, Radost, Zvrk...</i></p> <p><i>Književna djela: ilustrirana zbirka poezije Stonoga bosonoga, zbirka poezije Mašta čini svašta, zbirka dječje poezije Zašto baš to?, slikovnica Kako je tuga postala radost...</i></p>	<p>Metoda usmenog izlaganja</p> <p>Metoda govorenja</p> <p>Metoda slušanja</p> <p>Računalo</p> <p>Projektor</p> <p>PowerPoint prezentacija</p>	<p>osr A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem</p>	<p>OŠ HJ B.4.2.</p> <p>Učenik čita /sluša književni tekst i objašnjava obilježja književnoga teksta.</p>

Nastavna etapa		Nastavne metode i oblici rada	Korelacija	Ishodi nastavne etape (situacije)
<i>Nastavna situacija</i>	Sadržaj nastavne etape (situacije)	<i>Nastavna sredstva pomagala</i>	(unutarpredmetna i međupredmetna) međupredmetne teme	
<p>b) Najava čitanja</p> <p>3. Izražajno čitanje teksta</p>	<p><i>Dobitnica je međunarodnih priznanja i nagrada.</i></p> <p>Nakon senzibiliziranja učenika o biografskim i bibliografskim podacima o književnici, upućujemo ih na slušanje izražajnog čitanja teksta Tatjane Pokrajac – Papucci, <i>Lastavica</i>.</p> <p>U ovoj nastavnoj etapi važno je pripremiti učenike za potpun doživljaj književnog teksta.</p> <p>Izražajnim čitanjem teksta učenike se senzibilizira za kulturu čitanja i radost susreta s književnim tekstom. Učenici su izloženi slušanju teksta - pjesme (interpretativno čitanje) koje će buditi zanimanje za tekst i biti poticaj za slušni doživljaj. Uočiti će zvukovne i neverbalne vrednote govorenoga jezika.</p> <p>Učiteljica izražajno čita pjesmu <i>Lastavica</i>, radni udžbenik <i>Trag u priči 4</i> (Prilog 1).</p> <p>Prilikom slušanja književnog teksta učenik se prepušta emocionalnom spoznavanju teksta. Namjera izražajnog čitanja je potaknuti osjećaje, predodžbe i misli kod slušatelja (učenika).</p>	<p>Metoda upućivanja</p> <p>Metoda slušanja</p> <p>Metoda govorenja</p> <p>Metoda čitanja</p> <p>Metoda slušanja</p> <p>Frontalni oblik rada</p> <p>Radni udžbenik <i>Trag u priči 4, 2. dio</i></p>		<p>OŠ HJ B.4.2.</p> <p>Učenik čita /sluša književni tekst i objašnjava obilježja književnoga teksta.</p>

Nastavna etapa	Sadržaj nastavne etape (situacije)	Nastavne metode i oblici rada	Korelacija (unutarpredmetna i međupredmetna)	Ishodi nastavne etape (situacije)
<i>Nastavna situacija</i>		<i>Nastavna sredstva pomagala</i>	međupredmetne teme	
<p>4. Emocionalno – intelektualna stanaka</p>	<p>Nakon slušne recepcije književnoumjetničkog djela uslijedit će stanaka.</p> <p>Učenicima omogućujemo da u kraćem vremenu oblikuju svoj doživljaj pjesme kako bi ga mogli pravilno izraziti.</p> <p>Učenik se u nastavnoj etapi emocionalno – intelektualne stanke priprema za jezičnu produkciju. Stanaka omogućuje učeniku predah u kojem će usustaviti misli o doživljenom, reagirati na emocionalne, estetske i etičke podražaje koje je u njemu izazvalo slušanje pjesme. Tijekom emocionalno – intelektualne pauze ostvaruje se unutarnja komunikacija s književnim djelom.</p>		<p>uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema</p> <p>osr A.2.1. Razvija sliku o sebi.</p>	<p>OŠ HJ A.4.1. Učenik razgovara i govori u skladu s komunikacijskom situacijom</p>
<p>5. Objavljivanje doživljaja i ispravljanje iskaza</p>	<p>Nakon stanke učenik izražava doživljaje, odnosno iskazuje reakciju na slušno primljeni tekst.</p> <p>Potrebno je tijekom etape poticati komunikaciju pitanjima, a učenik će izraziti svoje asocijacije i doživljaje teksta.</p> <p>Učenici slobodno objavljuju i iskazuju doživljaje pjesme koji su se pojavili tijekom slušanja.</p> <p>Učiteljica postavlja pitanje i proziva nekoliko učenika.</p> <p><i>Koje je osjećaje u vama izazvala ova pjesma?</i></p> <p><i>Možete li, slušajući pjesmu, zamisliti proljeće kakvo autorica opisuje?</i></p> <p>Nekoliko učenika izriče svoje doživljaje i osjećaje koje su doživjeli tijekom</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda slušanja</p> <p>Metoda govorenja</p>	<p>uku A.2.4. Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje</p> <p>osr A.2.1. Razvija sliku o sebi.</p> <p>osr A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem</p> <p>osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije</p>	<p>OŠ HJ B.4.1. Učenik povezuje doživljaj i razumijevanje književnoga teksta s vlastitim misaonim i emotivnim reakcijama na tekst</p>

Nastavna etapa		Nastavne metode i oblici rada	Korelacija	Ishodi nastavne etape (situacije)
<i>Nastavna situacija</i>	Sadržaj nastavne etape (situacije)	<i>Nastavna sredstva pomagala</i>	(unutarpredmetna i međupredmetna) međupredmetne teme	
<p>6. Interpretacija (analiza) književnog teksta</p> <p><i>a) Čitanje književnog teksta</i></p>	<p>slušanja pjesme. Svoje iskaze učenici daju usmeno kako bi bili uključeni u jezične djelatnosti slušanja i govorenja.</p> <p>Nastavna etapa interpretacije ili analize književnoga teksta (Lastavica) polazi od ponovljenog čitanja.</p> <p>Osim sadržajnog sloja, učenik će tijekom ponovljenog čitanja teksta uočiti njegove stilske i jezične karakteristike primjereno jezičnim dosezima, kronološkoj dobi i kognitivnim sposobnostima.</p> <p>Učenici otvaraju radni udžbenik na 71. stranici.</p> <p>Učenici čitaju pjesmu na glas, a tijekom čitanja izmjenjuje se nekoliko učenika. Učenici olovkom podcrtavaju riječi koje su im nepoznate. Nakon čitanja učenici čitaju nepoznate riječi koje su podcrtali.</p> <p><i>Ima li u pjesmi nepoznatih riječi?</i></p> <p>Objašnjavanje manje poznatih riječi.</p> <p>(raskriljena krila - raširena krila, prenuti se – naglo se probuditi, zagolicati – privući pažnju, stade –</p>	<p>Frontalni oblik rada</p> <p>Metoda čitanja</p> <p>Metoda slušanja</p> <p>Frontalni oblik rada</p>	<p>osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije</p>	<p>OŠ HJ A.4.1. Učenik razgovara i govori u skladu s komunikacijskom situacijom</p> <p>OŠ HJ B.4.1. Učenik povezuje doživljaj i razumijevanje književnoga teksta s vlastitim misaonim i emotivnim reakcijama na tekst</p> <p>OŠ HJ A.4.3. Učenik čita tekst i prepričava sadržaj teksta služeći se bilješkama.</p>

Nastavna etapa	Sadržaj nastavne etape (situacije)	Nastavne metode i oblici rada	Korelacija (unutarpredmetna i međupredmetna)	Ishodi nastavne etape (situacije)
<i>Nastavna situacija</i>		<i>Nastavna sredstva pomagala</i>	međupredmetne teme	
<p>b) Razgovor i razumijevanje teksta</p> <p>Zamjećivanje vidnih pjesničkih slika</p>	<p>počne, dah - zrak koji se udahne i izdahne pri disanju, kliknati – cvrkutati)</p> <p>Interpretacija književnog teksta obuhvaća pitanja za razumijevanje teksta, s pomoću kojih će učenik doživjeti i spoznati ekspresivnost pjesme.</p> <p>Učiteljica analizu pjesme vodi usmjerenim pitanjima kojima će učenike uključiti u interpretativni postupak spoznavanja književnoteorijskih pojmova.</p> <p>Slijede komunikacijske situacije u kojima se interpretira književni tekst.</p> <p><i>Kako je doletjela lastavica?</i></p> <p><i>Što se dogodilo sa zimom nakon što je doletjela lastavica?</i></p> <p><i>Što je lastavica učinila kada je doletjela?</i></p> <p><i>Kako zamišljate stihove:</i></p> <p><i>dah mirisni što ga don'je</i></p> <p><i>svud na zemlju pade</i></p> <p><i>Izdvojite jednu vidnu pjesničku sliku.</i></p> <p><i>Tko se od sreće nasmijao lastavici?</i></p> <p><i>Koja riječ je upotrijebljena za stvaranje slušnog doživljaja (pjesničke slike)?</i></p>	<p>Radni udžbenik <i>Trag u priči 4, 2. dio</i></p> <p>Rad na književnome tekstu</p> <p>Metoda čitanja</p> <p>Metoda slušanja</p> <p>Metoda govorenja</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Frontalni oblik rada</p> <p>Radni udžbenik <i>Trag u priči 4, 2. dio</i></p>	<p>osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije</p> <p>uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema</p> <p>uku A.2.4. Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje.</p>	<p>OŠ HJ B.4.2.</p> <p>Učenik čita književni tekst i objašnjava obilježja književnoga teksta.</p> <p>OŠ HJ B.4.1.</p> <p>Učenik povezuje doživljaj i razumijevanje književnoga teksta s vlastitim misaonim i emotivnim reakcijama na tekst</p>

Nastavna etapa	Sadržaj nastavne etape (situacije)	Nastavne metode i oblici rada	Korelacija (unutarpredmetna i međupredmetna)	Ishodi nastavne etape (situacije)
Nastavna situacija		Nastavna sredstva pomagala	međupredmetne teme	
<p>Zamjećivanje slušnih pjesničkih slika</p> <p>Prepoznavanje pjesničkih slika personifikacija</p>	<p><i>Pročitajte stihove u kojem književnica stvara zvučni doživljaj (pjesničku sliku).</i></p> <p><i>U pjesmi je književnica prirodnim pojavama i biljkama pridala ljudske osobine.</i></p> <p><i>Kako nazivamo pjesničku sliku u kojoj se stvarima, pojavama, predmetima, životinjama ili biljkama pridaju ljudske osobine – poosobljuje ih se?</i></p> <p><i>Pročitajte stihove u kojima je književnica poosobila prirodne pojave i biljke.</i></p> <p><i>Koje je godišnje doba stiglo s dolaskom lastavice?</i></p> <p><i>Je li proljeće stiglo u naš grad?</i></p> <p><i>Po čemu to zaključujete?</i></p> <p><i>Kako se osjećate u proljeće?</i></p>	<p>Rad na književnome tekstu</p> <p>Metoda čitanja</p> <p>Metoda slušanja</p> <p>Metoda govorenja</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Frontalni oblik rada</p> <p>Radni udžbenik <i>Trag u priči</i> 4, 2. dio</p>	<p>osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije</p> <p>uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema</p> <p>uku A.2.4. Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje</p>	<p>OŠ HJ B.4.2. Učenik čita književni tekst i objašnjava obilježja književnoga teksta.</p> <p>OŠ HJ A.4.1. Učenik razgovara i govori u skladu s komunikacijskom situacijom</p>
<p>7. Sinteza</p>	<p>Učenici će u nastavnoj etapi sinteze osvijestiti pojam pjesme (uočavanje elementarnih dijelova pjesme – kitice i stiha). Doživjet će ju auditivno (prepoznavanje i izdvajanje riječi koje se u pjesmi rimuju) i vizualno te će uočiti i prepoznati strukturu pjesme.</p>			

Nastavna etapa	Sadržaj nastavne etape (situacije)	Nastavne metode i oblici rada	Korelacija (unutarpredmetna i međupredmetna)	Ishodi nastavne etape (situacije)
<i>Nastavna situacija</i>		<i>Nastavna sredstva pomagala</i>	međupredmetne teme	
Razgovor i rješavanje nastavnog listića	<p>Etapa sinteze omogućava učeniku usustavljenje sadržaja. Sistematiziramo podatke koje nam književni tekst (pjesma) donosi - vidne i slušne pjesničke slike, personifikacija.</p> <p>Učenici rješavaju nastavne listiće. Na nastavnom listiću nalazi se plan ploče koji je potrebno dopuniti (Prilog 2).</p> <p><i>Koji je naslov pjesme i tko je autorica pjesme?</i></p> <p><i>Prebrojite strofe i stihove u pjesmi.</i></p> <p><i>Odredite temu pjesme.</i></p> <p><i>Izgovorite riječi koje se rimuju i prepišite ih.</i></p> <p><i>Pronađite u pjesmi personifikaciju. Prepishite je.</i></p> <p><i>Prepišite iz pjesme jednu vidnu i jednu slušnu pjesničku sliku.</i></p> <p><i>Svjetski dan lastavica obilježava se svake godine 19. ožujka.</i></p>	<p>Metoda govorenja</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Frontalni oblik rada</p> <p><i>Nastavni listić</i></p> <p>Metoda rada na tekstu</p> <p>Metoda pisanja</p> <p>Individualni rad</p> <p><i>Računalo</i> <i>Projektor</i> <i>Powepoint</i> <i>prezentacija</i></p> <p>Metoda slušanja</p>	<p>osr A.2.4. Razvija radne navike</p> <p>uku A.2.4. Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje</p> <p>uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.</p>	<p>OŠ HJ B.4.1.</p> <p>Učenik povezuje doživljaj i razumijevanje književnoga teksta s vlastitim misaonim i emotivnim reakcijama na tekst</p> <p>OŠ HJ B.4.2.</p> <p>Učenik čita književni tekst i objašnjava obilježja književnoga teksta.</p>

Nastavna etapa		Nastavne metode i oblici rada	Korelacija	Ishodi nastavne etape (situacije)
<i>Nastavna situacija</i>	Sadržaj nastavne etape (situacije)	<i>Nastavna sredstva pomagala</i>	<i>(unutarpredmetna i međupredmetna)</i> međupredmetne teme	
8. Stvaralački rad	<p>Aktivnosti učenika u stvaralačkom radu temelje se na jezičnim djelatnostima govorenja, slušanja, čitanja i pisanja, a misaone aktivnosti imaginacije, zamišljanja i vizualizacije pridonijet će produkciji stvaralačkog rada.</p> <p>Učenici su podijeljeni u skupine. (Prilog 3)</p> <p>Prva skupina</p> <p>Učenici pišu priču potaknutu drugom strofom pjesme.</p> <p>Učenike se potiče na jezičnu produkciju. Poticaj za jezično izražavanje (stvaranje priče) je strofa pjesme. Ova aktivnost potiče pragmatičke komunikacijske i jezične sposobnosti jer uključuje funkcionalnu uporabu jezika.</p> <p><i>Osmislite priču potaknuti prvom strofom pjesme, poštujući dijelove priče – uvod, razradu i zaključak. Uvedite nove likove, opišite događaje i mjesto na kojemu se radnja zbiva.</i></p> <p>Druga skupina</p> <p>Učenici čitaju znanstveno-popularni tekst <i>Put ptica selica, prirodahrvatske.com</i> , radni udžbenik 71. i 72. stranica.</p> <p>Iz teksta izdvajaju važne podatke oblikujući umnu mapu. S pomoću</p>	<p>Rad u skupini</p> <p>Metoda govorenja</p> <p>Metoda slušanja</p> <p>Metoda pisanja</p> <p>Metoda čitanja</p> <p><i>Nastavni listići</i></p> <p>Radni udžbenik <i>Trag u priči</i> 4, 2. dio</p>	<p>osr A.2.3. Razvija osobne potencijale</p> <p>osr A.2.4. Razvija radne navike</p> <p>uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema</p> <p>uku D.2.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć</p> <p>osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije.</p> <p>osr B.2.4. Suradnički uči i radi u timu</p>	<p>OŠ HJ B.4.4.</p> <p>Učenik se stvaralački izražava potaknut književnim tekstom, iskustvima i doživljajima.</p> <p>OŠ HJ A.4.1.</p> <p>Učenik razgovara i govori u skladu s komunikacijskom situacijom</p> <p>OŠ HJ A.4.3.</p> <p>Učenik čita tekst i prepričava sadržaj teksta služeći se bilješkama.</p> <p>OŠ HJ A.4.4.</p> <p>Učenik piše tekstove prema jednostavnoj strukturi</p>

Nastavna etapa		Nastavne metode i oblici rada	Korelacija	Ishodi nastavne etape (situacije)
<i>Nastavna situacija</i>	Sadržaj nastavne etape (situacije)	<i>Nastavna sredstva pomagala</i>	<i>(unutarpredmetna i međupredmetna)</i> međupredmetne teme	
	<p>umne mape prepričavaju tekst pazeći na oblikovanje teksta na logičkoj i jezičnoj razini, što uključuje poznavanje teme i jezičnu spremnost.</p> <p><i>Pročitajte tekst Put ptica selica, 71. i 72. stranica u udžbeniku. Kada pročitate tekst, čitajte tekst ponovno, ali prema odlomcima i izdvajajte najvažnije podatke iz svakog odlomka.</i></p> <p><i>Nacrtajte umnu mapu s deset najvažnijih podataka koje ste doznali u tekstu te usmeno prepričajte tekst.</i></p> <p>Treća skupina</p> <p>Stvaralački zadatak omogućit će učenicima komunikaciju u cilju obavljanja zadatka. Usmjereni su na aktivnost pisanja pjesme, a kao poticaj poslužiti će fotografije koje predstavljaju proljeće: visibaba, rijeka, jaglac, roda, lastavica, sunce, nebo.</p> <p><i>Osmislite pjesmu na temelju dobivenih fotografija. Životinjama, biljkama i prirodnim pojavama pridajte ljudske osobine.</i></p> <p>Četvrta skupina</p> <p>Učenici rješavaju 1. i 2. zadatak na 73. stranici. Pročitati će zanimljivosti o pticama, promotriti fotografije te spojiti crtom opis, vrstu i fotografiju. Zatim će odabrati dvije ptice iz prethodnog zadatka i osmisliti njihov dijalog o povratku iz južnih krajeva.</p>	<p>Metoda rada na tekstu</p> <p>Radu skupinama</p> <p>Metoda govorenja</p> <p>Metoda slušanja</p> <p>Metoda pisanja</p> <p>Metoda čitanja</p> <p><i>Nastavni listić</i></p> <p>Radni udžbenik <i>Trag u priči 4, 2. dio</i></p> <p>Metoda čitanja</p> <p>Metoda govorenja</p> <p>Metoda usmenog izlaganja</p>	<p>osr A.2.1. Razvija sliku o sebi.</p> <p>osr A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem</p> <p>uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema</p> <p>uku A.2.4. Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje</p> <p>uku D.2.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć</p>	<p>OŠ HJ B.4.4.</p> <p>Učenik se stvaralački izražava potaknut književnim tekstom, iskustvima i doživljajima</p> <p>OŠ HJ A.4.1.</p> <p>Učenik razgovara i govori u skladu s komunikacijskom situacijom</p> <p>OŠ HJ A.4.4.</p> <p>Učenik piše tekstove prema jednostavnoj strukturi</p> <p>OŠ HJ A.4.3.</p> <p>Učenik čita tekst i prepričava sadržaj teksta služeći se bilješkama</p>

Nastavna etapa	Sadržaj nastavne etape (situacije)	Nastavne metode i oblici rada	Korelacija (unutarpredmetna i međupredmetna)	Ishodi nastavne etape (situacije)
<i>Nastavna situacija</i>		<i>Nastavna sredstva pomagala</i>	međupredmetne teme	
	<p><i>Pročitajte zanimljivosti o pticama na 73. stranici. Promotrite njihove fotografije i spojite crtom opis, vrstu i fotografiju.</i></p> <p><i>Zatim odaberite dvije ptice iz prethodnog zadatka i osmislite njihov dijalog o povratku iz južnih krajeva.</i></p> <p>Predstavnik svake skupine na početku izlaganja objašnjava koji je bio njihov zadatak, a zatim zajednički izlažu svoje ostvaraje.</p>	Rad u skupinama	<p>osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije.</p> <p>osr B.2.4. Suradnički uči i radi u timu</p> <p>uku D.2.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć</p>	<p>OŠ HJ B.4.1.</p> <p>Učenik izražava doživljaj književnoga teksta u skladu s vlastitim čitateljskim iskustvom.</p> <p>OŠ HJ A.4.1.</p> <p>Učenik razgovara i govori u skladu s komunikacijskom situacijom</p>

Nastavna etapa	Sadržaj nastavne etape (situacije)	Nastavne metode i oblici rada <i>Nastavna sredstva pomagala</i>	Korelacija <i>(unutarpredmetna i međupredmetna)</i> međupredmetne teme	Ishodi nastavne etape (situacije)
<i>Nastavna situacija</i>				

Nastavna etapa	Sadržaj nastavne etape (situacije)	Nastavne metode i oblici rada <i>Nastavna sredstva pomagala</i>	Korelacija <i>(unutarpredmetna i međupredmetna)</i> međupredmetne teme	Ishodi nastavne etape (situacije)
<i>Nastavna situacija</i>				

Nastavna etapa	Sadržaj nastavne etape (situacije)	Nastavne metode i oblici rada	Korelacija (unutarpredmetna i međupredmetna)	Ishodi nastavne etape (situacije)
<i>Nastavna situacija</i>		<i>Nastavna sredstva pomagala</i>	međupredmetne teme	

LITERATURA:

1. Anić, V. (2000). *Rječnik hrvatskog jezika*. Novi Liber: Zagreb.
2. Bežen, A. (2008). *Metodika – znanost o poučavanju nastavnog predmeta*. Učiteljski fakultet, Profil: Zagreb.
3. Bežen, A., Budinski, V., Kolar Billege, M. (2012). *Što, zašto, kako u poučavanju hrvatskoga jezika: metodički praktikum nastave hrvatskoga jezika u nižim razredima osnovne škole*. Profil: Zagreb.
4. Budinski, V. i sur. (2023). *Trag u priči 4, radni udžbenik hrvatskoga jezika za 4. razred osnovne škole, drugi dio*. Zagreb: Profil Klett
5. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. (2013). *Hrvatski pravopis*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje: Zagreb.
6. Internetska stranica <https://www.youtube.com/watch?v=w8e5bBIeL3s> (Tajni putevi ptica selica)
7. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije*. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
Preuzeto s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html
8. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum za nastavni predmet Priroda i društvo za osnovne škole*. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
Preuzeto s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_147.html
9. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum međupredmetne teme Osobni i socijalni razvoj za osnovne i srednje škole*. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
Preuzeto s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_153.html
10. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum međupredmetne teme Učiti kako učiti za osnovne i srednje škole*. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
Preuzeto s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_154.html
11. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj za osnovne i srednje škole*. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
Preuzeto s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_152.html
12. Težak, S., Babić, S. (2009). *Gramatika hrvatskoga jezika*. Školska knjiga: Zagreb.

PLAN PLOČE (PowerPoint prezentacija)

Dokumentarni film (uvod)
Tajni putevi ptica selica



„Svake godine milijuni ptica selica kreću na svoje putovanje... Ali nedavno ih je sve manje na našem nebu, neke su vrste čak potpuno nestale. Što bi ih moglo obeshrabriti da lete iznad naših zemalja?“

Što istraživač pretpostavlja?

Istraživač pretpostavlja da ptice selice obeshrabruju:

- gradovi koji se šire
- livade koje nestaju

Što mislite, koji bi još mogli biti razlozi zašto ptice selice ne lete iznad pojedinih gradova ili dijelova neke zemlje?

Krčenje šuma, onečišćenje vode, zraka i tla, svjetlosno zagađenje

Čovjek ne smije zaboraviti da je svojim ponašanjem odgovoran za život svih živih bića na Zemlji!

Koje godišnje doba najavljuje dolazak ptica selica u naše krajeve?



Lastavica

Tatjana Pokrajac Papucci



Tatjana Pokrajac Papucci rođena je 1957. godine u Puli. Živi u Hrvatskoj, u Rovinjskom Selu. Članica je Hrvatskog društva književnika za djecu i mlade.

Piše književnim jezikom, ali i čakavskim narječjem.

Stotinjak njezinih radova objavljeno je u dječjim časopisima Smib, Radost, Zvrk...

Književna djela: ilustrirana zbirka poezije Stonoga bosonoga, zbirka poezije Mašta čini svašta, zbirka dječje poezije Zašto baš to?, slikovnica Kako je tuga postala radost...

Dobitnica je međunarodnih priznanja i nagrada.

Lastavica

Tatjana Pokrajac Papucci



Pročitali smo **pjesmu** *Lastavica*, autorice *Tatjane Pokrajac - Papucci*

Prebroji strofe i stihove u pjesmi.

Pjesma ima **tri strofe i dvanaest stihova**.

Tema pjesme: lastavica najavljuje dolazak proljeća

Rima u pjesmi: krila – skrila, stade – pade, sreće - proljeće

Personifikacija: *prenula se zima i od straha skrila*

Sunce joj se vedro nasmije od sreće

Vidna pjesnička slika: *Doletjela lastavica raskriljenih krila*

Slušna pjesnička slika: *slušajući 'je kako klikće - došlo je proljeće*

Svjetski dan lastavica obilježava se svake godine 19. ožujka

Zadaci za rad u skupinama

1. Skupina

Osmislite priču potaknuti prvom strofom pjesme, poštujući dijelove priče – uvod, razradu i zaključak. Uvedite nove likove, opišite događaje i mjesto na kojemu se radnja zbiva.

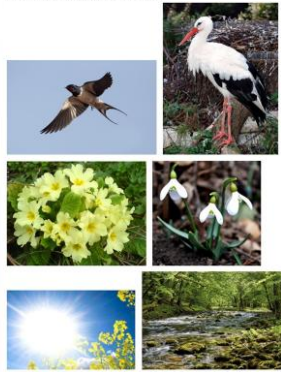
Zadaci za rad u skupinama

2. skupina

Pročitajte tekst Put ptica selica, 71. i 72. stranica u udžbeniku. Kada pročitate tekst, čitajte tekst ponovno, ali prema odlomcima i izdvajajte najvažnije podatke. Nacrtajte umnu mapu s deset najvažnijih podataka koje ste doznali u tekstu.

3. skupina

Osmislite pjesmu na temelju dobivenih fotografija. Zvečinama, biljkama i prirodnim pojavama pridajte ljudske osobine.



Zadaci za rad u skupinama

4. skupina

Pročitajte zanimljivosti o pticama na 73. stranici. Promotrite njihove fotografije i spojite crtež opis, vrstu i fotografiju.

Zatim odaberite dvije ptice iz prethodnog zadatka i osmislite njihov dijalog o povratku iz južnih krajeva.

Dijalog:

PRILOZI:

Prilog 1: Metodički predložak

LASTAVICA

Doletjela lastavica
raskriljenih krila,
prenula se zima
i od straha skrila.

Kljunom travke zagolica,
cvijeće budit stade,
dah mirisni što ga don'je
svud na zemlju pade.

Sunce joj se vedro
nasmije od sreće
slušajuć' je kako klikće
– došlo je proljeće.

Tatjana Pokrajac-Papucci



- Što se dogodilo s dolaskom lastavice?
- Što je lastavica učinila kad je doletjela?
- Kako se lastavica glasa u pjesmi?
- Koje je godišnje doba stiglo s dolaskom lastavice?
- Prebroji stihove i strofe u pjesmi.
- Izgovori riječi koje se rimuju.

19. 3.
Svjetski dan lastavica

Prilog 2: Nastavni listić (plan ploče koji učenici dopunjavaju)

Pjesma ima _____ strofe i _____ stihova.

Tema pjesme : _____

Rima u pjesmi: _____

Personifikacija: _____

Vidna pjesnička slika: _____

Slušna pjesnička slika: _____

Svjetski dan lastavica obilježava se svake godine 19. ožujka.

Prilog 3: Nastavni listići za zadacima za stvaralački rad

1. Skupina

Osmislite priču potaknuti prvom strofom pjesme, poštujući dijelove priče – uvod, razradu i zaključak. Uvedite nove likove, opišite događaje i mjesto na kojemu se radnja zbiva.

2. skupina

Pročitajte tekst Put ptica selica, 71. i 72. stranica u udžbeniku. Kada pročitate tekst, čitajte tekst ponovno, ali prema odlomcima i izdvajajte najvažnije podatke. Nacrtajte umnu mapu s deset najvažnijih podataka koje ste doznali u tekstu. Prepričajte (usmeno) tekst.

3. skupina

Osmislite pjesmu na temelju dobivenih fotografija. Životinjama, biljkama i prirodnim pojavama pridajte ljudske osobine.



4. skupina

Pročitajte zanimljivosti o pticama na 73. stranici. Promotrite njihove fotografije i spojite crtom opis, vrstu i fotografiju.

Zatim odaberite dvije ptice iz prethodnog zadatka i osmislite njihov dijalog o povratku iz južnih krajeva.

Dijalog:

Prilog 4: Zadaci iz radnog udžbenika *Trag u priči 4* za stvaralački rad

1. Pročitaj tekst o putu selica prema jugu i opiši kako izgleda njihov povratak.



PUT PTICA SELICA

Ljeto je. Treba se već sada spremati na put. Ovdje će za koji mjesec zavladatai snijeg i led i bit će već prekasno. Zato mnoge ptice kreću na jug, u toplije krajeve – one se stoga nazivaju **ptice selice**. Neke ptice idu na jug Europe, a neke će čak potegnuti sve do Afrike. Rekorderi su arktičke čigre. Te vitke ptice lete od Arktika na sjeveru do Antarktike na jugu.

71

Pred njima je dug put. Trebat će prevaliti nekoliko tisuća kilometara, a to je mnogo dana u letu. Zato se moraju dobro pripremiti. Najvažnije je da imaju dovoljno energije za taj pothvat. Ljudima je lako. Oni u bilo kojemu trenutku vade iz svojih hladnjaka hranu koju trebaju ili odlaze u najbližu trgovinu. Ptice nemaju taj luksuz pa moraju skupiti dovoljno energije da im potraje do kraja puta. Ptice su inače vrlo lagane te masti čine vrlo mali dio težine tijela. Pred migraciju se, međutim, toliko udebljaju da ta mast čini i trećinu njihova tijela. One ptice pred kojima je najdulji put, doslovno se povećaju jer im mast čini i polovinu težine.

Konačno je došao i taj dan. Danima prije puta sve su ptice već nemirne iščekujući polazak.

Neke vrste krenule su prije, a druge će poslije.

Uskoro iza njih nestaje toliko poznati krajolik gdje su provele cijelo ljeto, a od sada su oblaci njihovi stalni suputnici. Velike ptice putuju u velikim jatima. Guskama je najlakše – lete u obliku slova V. Tako štede mnogo energije. Manje ptice lete mnogo nepravilnije i često same. Različite vrste ptica lete na različitim visinama, no većina se najbolje snalazi na visini od 600 do 1800 metara. Ipak, zablježeni su preleti ptica iznad 8000 metara (iznad Himalaje).

Nije lako naći put do udaljene Afrike i ostalih područja na jugu. Ako gdje krivo skrenu, naći će se na nepovoljnome mjestu za prezimljavanje. Mnogim je pticama zato Sunce kompas. Prate položaj Sunca u odnosu na početnu točku i odredište. Druge vrste ptica lete noću i zvijezde su im glavni orijentir. Neke ptice prate planine, riječnu obalu ili druge značajke reljefa. Miris je također važan jer s pomoću njega pamte put. Nekim pticama od pomoći je i magnetsko polje planeta Zemlje koje ljudi ne osjećaju.



primjerice, vjetrovi i hladnoća





1. Pročitaj zanimljivosti o pticama, promotri njihove fotografije i spoji crtom opis, vrstu i fotografiju.

Ovo je ptica selica, a zovemo je i vjesnikom proljeća. Tijelo joj je dugo do 20 cm. Prepoznamo je po rašljastome repu. Iako joj je tijelo plavosmeđe, iz daljine izgleda crno.

Ovo je ptica stararica i živi u naseljenim mjestima. Najčešće je sive boje. Smatra se da su ljudi za nju znali već prije 10 000 godina.



GOLUB

KOS



VRABAC

LASTAVICA



Ovo je ptica pjeвица. Malena je, smečkaste boje perja. Najrasprostranjenija je ptica na svijetu.

Ova se ptica zadržava uz tlo i grmlje. Često je vidimo u gradovima. Opjevana je u pjesmi. Lijepo pjeva. Crne je boje i narančastoga kljuna.

2. Odaberi dvije ptice iz prethodnoga zadatka i osmisli njihov dijalog o povratku iz južnih krajeva. Piši u bilježnicu.